

ԱՆՑԱԾ ՁԵՆՆԱՐԿՆԵՐ PAST EVENTS

**ՀՈԳԵՅԱՆԳԻՍ, ՄՈՄԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ
ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՏՊԱՆԵԱՆԻ 5ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՔՅԻՆ ԱՌԹԻ**

Գրի առաւ՝ Մարիէթ Օհանէս

Կիրակի, Յունուար 15, 2023ին, Պոլսահայ Միութեան «Հրանդ Տինք դասախօսական» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ յուշ երեկոյ մը, հանգուցեալ Սարգիս Հացպանեանի մահուան 5րդ տարելիցին առթիւ:

Բացման խօսքը կատարեց Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի ատենապետ Եւ Հոգաբարձու՝ Տոքթ. Յովհաննէս Գ. Աւետիքեան, որ ներկաները ողջունելէ ետք, հրաւիրեց բոլորը յոտնկայս վայրկեան մը յարգանքի տուրք մատուցանելու հանգուցեալին հոգւոյն եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարելու: Կատարուեցաւ մոմավառութիւն եւ երգուեցաւ Տերունական աղօթքը Միութեան նախկին ատենապետ՝ Սիմոն Աճըիլաչի, Տոքթ. Աւետիքեանի եւ Բրշ. Սրկ. Եղիա Քեօսէի կողմէ, որմէ ետք Տոքթ. Աւետիքեան շեշտեց թէ Իսկական հերոսները անոնք են, որոնք ոչ անուն ունին, ոչ ալ փայլք: Անոնք աշխարհին կը նային վերեւէն եւ հետաքրքիր չեն դէպի փառքը, իշխանութիւնը, հռչակը... Այդ հերոսներէն մին էր Սարգիս Հացպանեանը որ ծայրայեղ քաջութեան, նուիրուածութեան ու անվախութեան ազնիւ յատկութիւններով օժտուած անհատ մըն էր:

Ապա ան շնորհակալութիւն յայտնեց Միութեան բոլոր անդամներուն իրենց աջակցութեան համար:

Ատենապետը ամպիոն հրաւիրեց Հայրենիք Միութեան Վարչութեան ատենապետ՝ Յակոբ Ալեքսանեանը իր սրտի խօսքը փոխանցելու:

Պրն. Ալեքսանեան դրուատիքով խօսեցաւ հանգուցեալին հետ իր ունեցած յիշատակներուն մասին եւ յայտնեց Մարտակերտ քաղաքին մէջ տեղի ունեցած վերանորոգուած մանկապատանեկան ստեղծագործական կեդրոնի վերաբացման հանդիսաւոր արարողութեան մասին որ կրեց արցախեան ազատամարտի մասնակից Սարգիս Հացպանեանի անունը: Պրն. Ալեքսանեան ընդգծեց նաեւ թէ, Հացպանեան եղած է «Հայրենիք» միութեան գործադիր մարմնի ներկայացուցիչը և կանգնած է անոր ստեղծման ակունքներուն մօտ: Նաեւ, Ալեքսանեան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Ալեքսանտր Թամանեանի, Վարուժան Գարեանի եւ Գերշ. Սեպուհ Սրբազան Չուլճեանի մասին: Յուցադրեց նաեւ տեսերիզ մը ուր ներկաները տեղեկացան թէ Արցախի Կուսապատ գիւղին մէջ Միութիւնը կառուցեց աւագ դպրոց, որ կոչուեցաւ Հայրենիք Միութեան հիմնադիր՝ Վարուժան Գարեանի անունով:

Խօսք առաւ նաեւ Պոլսահայ եւ Հայրենիք Միութեանց անդամ՝ Պրն. Բարունակ Չելիք եւ իր կարգին թուեց կարգ մը յիշատակելի դէպքեր Հացպանեանի հետ:

Նաեւ խօսք առաւ Պրն. Թորոս Լեւոնի եւ յիշեց հանգուցեալին հետ ունեցած կարգ մը յիշատակները:

Ձեռնարկի ավարտին տեղի ունեցաւ խմբային լուսանկարչական պահ ապա պատշաճ հիւրասիրութիւն ուր ներկաները իրար հետ ունեցան մտերմիկ գրոյցի պահեր:

Միջոցառումը ավարտեցաւ, եւ բոլորին հոգիներուն մէջ Սարգիս Գեորգի Յացպանեան, ներկայացաւ որպէս հերոս, իբրեւ թէ անոր կեանքը բնաւ վերջ չէր գտած: Հերոս՝ որ դարձեր էր անմահ, իր մեծութեան պատճառով: Ահա թէ ինչպէս ան յաւերժ պիտի ապրի մեր սրտերուն մէջ, եւ ահա թէ ինչպէս մենք պէտք է յարգանքի տուրք մատուցանենք անոր յիշատակին, որպէսզի ապագայ սերունդները երբեք չմոռնան զայն: Նշենք թէ ձեռնարկի ընթացքին ցուցադրուեցաւ տեսերիզը որուն մէջ կը ներկայացուէր Միութեան Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Մուրատ Քեօշքերի Լիոն մեկնումը անձամբ պարգեւատրելու Սարգիս Գեորգի Յացպանեանը՝ Հրանդ Տիկի Ազատութեան եւ Արդարութեան մետալով, տրուած ըլլալով որ պարգեւատրեալը ծանր հիւանդ էր եւ չէր կրնար Միացեալ Նահանգներ ճամբորդել:

ՅԱԶՈՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԻՇԵՐ ՄԸ ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՉ

Գրի առաւ՝ Մարիէթ Օհանես

Երեքշաբթի, Յունուար 31, 2023ին, կազմակերպութեամբ Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբին, տեղի ունեցաւ այս տարուան առաջին Ընտանեկան գիշերը զոր հովանաւորած էր Պալճը ընտանիքը ի յիշատակ Միութեան հիմնադիրներէն՝ հանգուցեալ Երուանդ Պալճըի: Ներկաները ճաշակեցին «Միսը, Տոլման, աղցանները, «Պէտրէկ»ը թթուաշն ու քաղցրեղէնը:

Շուրջ 60 հոգիներու ներկայութեամբ մտերմիկ գիշերը ճոխացաւ, Անի Պալճըի եւ Ալին Թերզիպաշեանի տարեդարձներու տօնակատարութեամբ: Միութեան Յոգաբարձու Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան ընթերցեց հանգուցեալ Պալճըի կենսագրականը եւ դրուատեց անոր նկարագրի գիծերը:

Ճնորհակալութիւն բոլոր ներկաներուն:

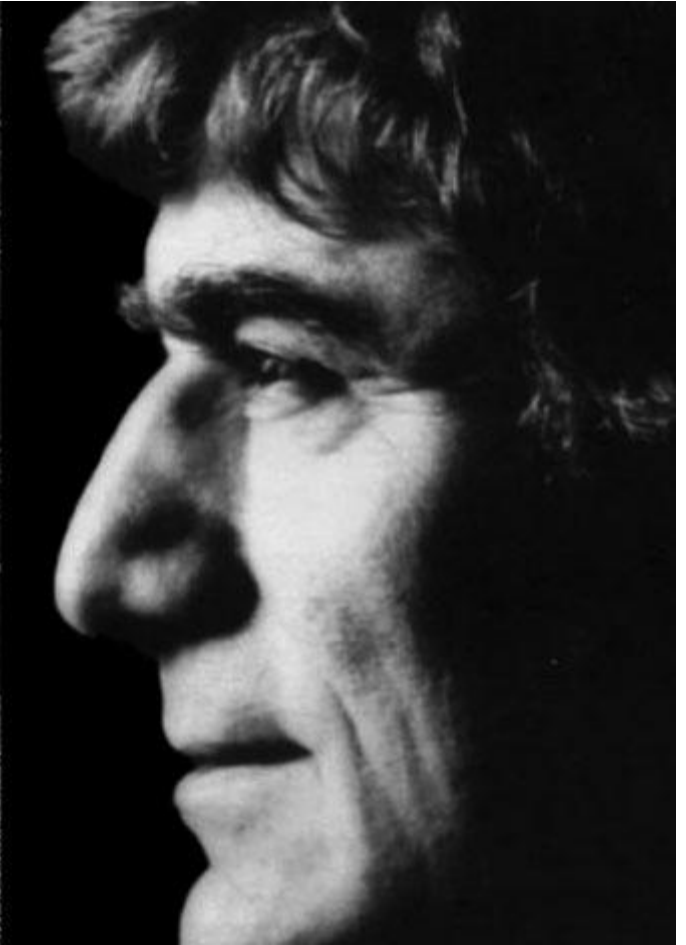
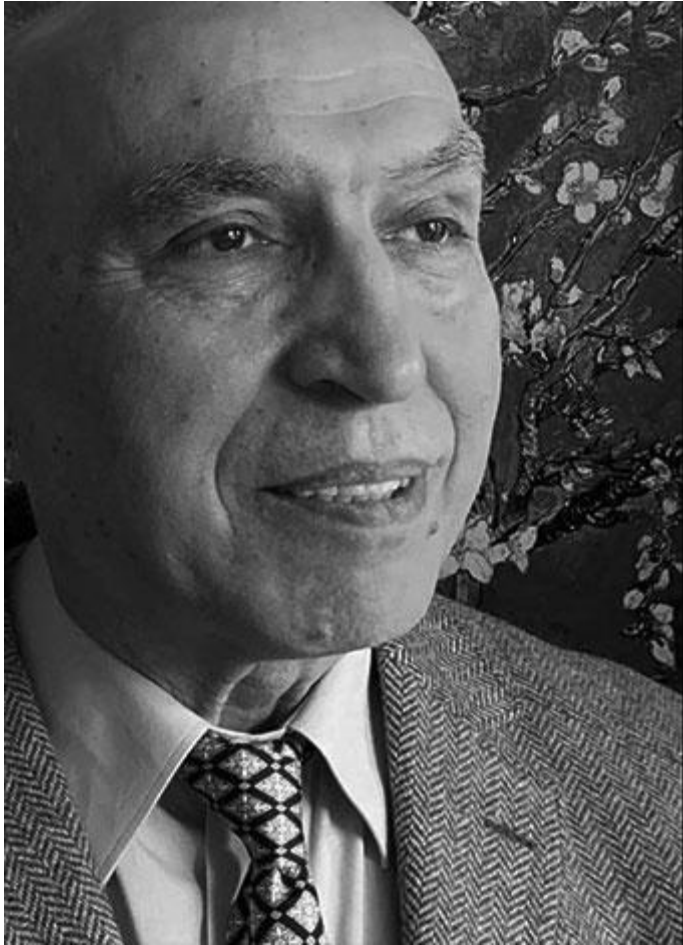
Նաեւ գլխաւոր ճաշը պատրաստող Տկ. Աղաւնի Թորոսօղլուին:

ՀՈԳԵՅԱՆԳԻՍ, ՄՈՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՀՐԱՆԴ ՏԻՆՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

*Գրի առաւ՝ Մարիէթ Օհաննէս
(Պոլսահայ Միութեան քարտուղարուհի)*

Կիրակի, Փետրուար 5, 2023ին Պոլսահայ Միութիւնը «Գրիգոր եւ Աւետ Քիւրքչիւղլու» սրահին մէջ կազմակերպած էր յուշ երեկոյ մը, հանգուցեալ Հրանդ Տինքի նահատակութեան 16րդ տարելիցին առթիւ:

Երեկոն սկսաւ տուտուկահար Ալպէրթ Վարդանեանի քաղցրահնչիւն մեղեդիներով:

Բացման խօսքը կատարեց Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի ատենապետ եւ Հոգաբարձու՝ Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան, որ ներկաները ողջունելէ ետք շնորհակալութիւն յայտնեց Միութեան բոլոր անդամներուն թէ՛ բարոյական եւ թէ՛ նիւթական իրենց աջակցութեան համար: Ան նշեց թէ այդ օր բոլորը մէկտեղուած են յիշելու նահատակութեան 16րդ տարելիցը, Ակօս շաբաթաթերթի խմբագրապետ եւ մեր հերոս՝ Հրանդ Տինքի եւ շնորհելու անհոգութիւն դարձած Հրանդ Տինք Ազատութեան եւ Արդարութեան շքանշանը Տեղասպանութեան Ընդդիմադիրներու Միութեան նախագահ՝ յետ մահու՝ թուրք մտաւորական եւ մարդասէր՝ Ալի Էրթէմի: Ապա հրաւիրեց բոլորը յոտնկայս եւ վայրկեան մը յարգանքի տուրք մատուցանելու հանգուցեալ Տինքի եւ վերջէրս մեզմէ անդարձ բաժնուած Պոլսահայ Միութեան նախագահ՝ Իրաւաբան Էտվին Միւնասեանի հոգիներուն յիշատակին: Որմէ ետք հրաւիրեց Հոգեւորականաց դասը՝ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարելու: Կատարուեցաւ մոմավառութիւն եւ երգուեցաւ Տերունական աղօթքը եւ հրուշակի օրհնութիւնը:

Ձեռնարկի հանդիսավարուհին կրթական Մշակ եւ Հայերէն լեզուի եւ հոգեբանութեան ուսուցչուհի՝ Ռոզալին Մատոեանն էր, որ ձեռնհասօրէն վարեց երեկոն:

Հանդիսավարուհին հրաւիրեց Ակօս շաբաթաթերթի գլխաւոր խմբագիր եւ բաժնետեր ARTI TV Կամուրջ յայտագիրը պատրաստող՝ Արիս Նալճըն (Չումի վրայ) որ շնորհակալութիւն յայտնեց զինք հրաւիրած ըլլալուն համար, ապա խօսեցաւ հետաքրքրական թեմայի մասին ունենալով 2 ակադեմիկոսներ: Խօսքը Յունուար 19-ի Սերունդի մասին էր, թէ ինչպէս այս 2 երիտասարդները անցուցած են այս հետազօտութիւնը և յայտնած. Նալճըն ներկայացուց ճիհան Էրտալը Գարլթօն համալսարանէն և Էօստերճան Մութին՝ ընկերաբան՝ Գերմանիոյ Համալստիտի համալսարանէն:

Ճիհան Էրտալ նշեց թէ, 20/10-ականներու սկիզբը և 20/11-ին և անցեալ տարի, իրենք հնարաւորութիւն ունեցած են հերթական հետազօտութիւն անցնել յիշողութեան աջակցութեամբ՝ Հրանդ Տինք հիմնադրամի կողմէ տրամադրուած հետազօտական խիզախութեան և փորձած են հասկնալ Յունուարի հետքը: 19-րդ սերունդը իր վերջին հետազօտութեան հիմնական նպատակին կը վերաբերէ՝ շատ անելի լաւ ձեւով հասկնալու և իմաստաւորելու երիտասարդ հայերու, ինչպէս նաև երիտասարդ թուրք և քիւրտ ժողովուրդի քաղաքական եւ պատշաճ ակնկալիքները, և թէ ինչպէս իրենց վրայ ազդած են 2007-2015 թուականներուն. իրենց հետազօտութիւնները նաև ծանրաբեռնած են իրենց մանրամասնել, թէ ինչպէս երիտասարդ հայերը ազդուած են 20/20-ի Ղարաբաղեան պատերազմէն: Ճիհան Էրտալը նշեց թէ, կրնայ ըսել, որ իրենց կատարած հետազօտութիւնը թոյլ կու տայ ներկայացնել Յունուար 19-ի սերունդը միևնչեւ այսօր:

Իսկ Ընկերաբան Էօստերճան Մութի արտայայտուեցաւ ըսելով թէ՝ ի՞նչ կ'ըսէ իրենց այս հետազօտութիւնը ապագայի մասին: Աւելի պայծառ ապագային նայելու համար անոնք պետք է ետ նային անցեալին: Իրենց համար, որպէս իրենց հետազօտութեան հիմնական յայտնաբերողներու, անելի դիւրին է թրքերէնի և քրտերէնի լռութիւնը պետական

պաշտօնեաներու և ընկերական լրատուամիջոցներու կողմէ օգտագործուող ցեղասպան և ցեղական լեզուի դեմ: Եւ պարզապէս գլուխը թեքելով, երբ քաղաքացիական կորուստներ կ'ըլլան: Ասիկա հիասթափութիւն է մէկ կողմէն: Զետագօտութեան միւս կողմն այն է, որ անձնապէս ինքը՝ Զրանդ Տիկը, դարձած է յիշատակի վայր կամ շատ կարևոր գործիչ, որ չի սահմանափակուիր որևէ տարիքային խումբով այս պահուն Թուրքիոյ մէջ: Այսպիսով, անոր ժառանգութիւնն ու յիշատակը Թուրքիոյ մէջ կը շարունակուին: Անոնք ականատես եղան ոչ թէ Պոլսոյ տարբեր խումբերու համերաշխութեանը, այլ այդ համերաշխութեան յիշողութեանը և համերաշխութեան դրական մտածելակերպի ընդհանուր նպատակներուն կիսելուն, ինչ որ մենք պարզեցինք հետագօտութեան մէջ, որ թոյլ տուաւ մեզ անելի պայծառօրէն նայիլ ապագային:

Յանդիսավարուիին բեմ հրակիրեց Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան ատենապետ՝ Յարութ Տեր Դաւիթեանը որուն խօսքին սիւլթն էր՝ «Զրանդ Տիկը՝ նորարար մտածողութեան մարդը»:

Տիկը Տեր Դաւիթեան յայտնեց թէ «Մարդ անհատին ուղեղը եւ մտածելու կարողութիւնը հրաշալի երեւոյթ մըն է: Մարդ կայ, որ տուեալ կացութեան մը մէջ կ'անճրկի եւ կը յուսահատի: Մարդ ալ կայ, որ այդ նոյն կացութեան մէջ գտնուելով, հիմնալի գաղափարներ կ'ունենայ եւ գլխիվայր շրջելով իրավիճակը, մեծ յաջողութիւններ կ'արձանագրէ: Ուրեմն, մարդուս մտածելու կարողութենէն կախեալ է, որ ի՞նչպիսի կեանք մը կ'ապրի եւ ի՞նչ անանդ կը թողու:

Միլիոնաւոր թուրքեր ամէն առաւօտ կը կրկնեն լոզունգ մը՝ «Ես թուրք եմ, շիտակ եմ, աշխատասեր եմ, պարտականութիւնս է փոքրերը պաշտպանել եւ մեծերը յարգել, հայրենիքս ու ազգս անձեւ անելի սիրել, ամենէն մեծ ցանկութիւնս է բարձրանալ եւ յառաջդիմել ու իմ գոյութիւնը թուրք գոյութեան նուէր թող ըլլայ:» Զրանդ Տիկը գատուեցաւ անոնցմէ, բացազանչելով՝ «Ես թուրք չեմ, Թուրքիայէն եմ եւ հայ եմ»: Կրնա՞ք երեւակայել, որ ի՞նչ մեծ հետեւանքներ ու արձագանք կրնար ունենալ այս պարզ երեւացող, բայց շա՛տ խորունկ մտածելակերպը: 85 միլիոնոց Թուրքիոյ բնակչութեան ամնուագն 25-30 միլիոնը թուրք չեն, եւ եթէ ասոնք Զրանդ Տիկի նման սկսեին մտածել եւ գործել, կրնա՞ք երեւակայել որ ինչե՞ր կրնային ըլլալ հետեւանքները: Զետաքրքրական է, որ երբ Էրտողան իշխանութեան տիրացաւ, վերջ դրաւ այս ամենօրեայ արարողութեան:

Ահա այսպիսի մտածելակերպի մարդ էր Զրանդ Տիկը: Դժբախտաբար իր նմանները հեշտութեամբ չեն հասկցուիր իրենց շրջապատին կողմէ եւ նոյնիսկ սխալ ալ կը հասկցուին: Ու ժամանակ պետք է անցնի, որ այսպիսիներուն մեծութիւնը հասկնալի դառնայ ընդհանուր ժողովուրդին: Դժբախտաբար նաեւ, այս հասկացողութիւնը կը պատահի անոնց մահէն ետք միայն: Այս մտածելակերպի մարդիկ շատ լաւ կը գիտակցին այս իրականութեան, բայց չեն շեղիր իրենց ընթացքէն, Պարոյր Սեւակի նման յայտարարելով՝ «Յանուն վաղուան ճշմարտութեան, թող որ այսօր լինեմ սխալ»:

Զրանդ Տիկը իր կենդանութեան դժբախտաբար չհասկցուեցաւ շատ մը հայերու կողմէ: Զեզնականը հոն է, որ ան շատ լաւ հասկցուեցաւ թուրք ղեկավարութեան կողմէ, որ զինքը մեծ վտանգ նկատելով, վերացուցին:

Մինչ շատ մը հայեր կ'աշխատեն մէկուսացնել Թուրքիան, ինք պատգամեց՝ փոխանակ աշխատելու ի նպաստ Թուրքիոյ մէկուսացման, մենք պետք է աշխատինք, որ Թուրքիան Եւրոպական Միութիւն մտնէ: Եթէ այդ պատահի, Թուրքիոյ մէջի հայ ժողովուրդի թիւը կրնայ 2-3 միլիոնով անելնալ (թրքացած հայերու հայութեան վերադարձով):

Մինչ շատ մը հայեր համաձայն չէին Թուրքիոյ ժողովրդավարացման, ան պատգամեց՝ Թուրքիան այսօր ինքնութեան հարց ունի: Մենք պետք է քաջալերենք այս հարցի ազատ քննարկումը ժողովրդային լայն խաւերու կողմէ, ժողովրդավար մթնոլորտի ստեղծումով: Թուրքիոյ ժողովրդավար դառնալը մեզի նպաստաւոր է:

Մինչ շատ մը հայեր կ'աշխատէին հայերու ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատժամիջոցներու ենթարկելու, ան պատգամեց՝ ես դեմ եմ այդ գծով Ֆրանսայի խորհրդարանի որոշումին: Ոեւէ մէկուն բերանը փակելով յառաջ չենք երթար, այլ՝ երկխօսութեամբ:

Ան նաեւ պատգամեց՝

-Եական գործը ժողովուրդներու միջեւ պիտի ըլլայ եւ ոչ թէ կառավարական կամ պետական մարմիններու: Հիմնական փոփոխութիւնները միշտ ալ վարեն վեր կ'ըլլան եւ ոչ թէ վերեն վար:

-Պատմութենէն դաս պետք է քաղել: Հայը պետք չէ իր դատը խաղաքարտ դարձնէ այս կամ այն պետութեան ձեռքին:

-Ցեղասպանութեան ճանաչում պետք չէ մուրալ, այլ՝ պահանջել: Երոպան քաջածանօթ է թէ հայերուն ի՞նչ պատահեցաւ համաշխարհային առաջին պատերազմի ընթացքին:

-Սփիւռքը չի՛ կրնար մէկ մարմին դառնալ: Պետք չէ դառնայ: Բայց կրնայ աշխատիլ մէկ նպատակի իրագործման համար՝ Հայաստանի Երոպական Միութեան անդամակցութեան համար: Ըստ ինձի, այս պետք է ըլլայ մեր առաջնահերթ գործը:

-Մինչեւ Հայաստանի անկախացումը, հայուն սիրտն ու զգացական մօտեցումները հայապահպանման նեցուկ հանդիսացան: Անկախացումէն ետք, պետական մտածողութիւնը պետք է փոխարինէ զգացական մօտեցումները:

Իր այս պատգամները մենք գրի առինք երբ իր Լոս Անճելըս այցելութեան առթիւ, Նոյեմբեր 4, 2006-ին, 5 հոգիով հանդիպում ունեցանք Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան գրասենեակին մէջ, լուսահոգի Էտվին Միլասեանի ներկայութեան: Մինչ այդ, ան հանդիպումներ ունեցած էր այլ կազմակերպութիւններու հետ: Աւելի քան մէկ ժամ տեւած այդ հանդիպման աւարտին, ան ըսաւ, որ միայն մեզի հետ հարց չէր ունեցած, որովհետեւ կրցած էինք զիրար լաւ հասկնալ: Այդ հանդիպման ընթացքին, երբ իրեն ըսի, որ պետք չէ՞ զգոյշ ըլլայ, որ իր արտայայտած գաղափարները, մանաւանդ այն մէկը, որ «Թուրքիան ինքնութեան հարց ունի եւ մենք պետք է քաջալերենք այս հարցի ազատ քննարկումը ժողովրդային լայն խաւերու կողմէ», վտանգաւոր հետեւանքներ կրնան ունենալ իր անձին համար, ան անդրդուելի մնաց: Իր մեկնումէն ետք, ընկերներս զարմանք յայտնեցին իր քաջութեան եւ անվախութեան վրայ, հակառակ իր ստացած բազում սպառնալիքներուն: Իրենց ըսի, որ Հրանդ Տիկք զօրաւոր սկզբունքներու եւ հաստատ համոզումի տեր անձ մը ըլլալով, այլ կերպ պիտի չկրնար շարժիլ, որովհետեւ այդ պիտի նշանակէր գործել հակառակ իր մտածելակերպին ու համոզումներուն: Որ նաեւ պիտի նշանակէր, որ պիտի նահանջէր իր կեանքի նպատակէն ու պարպուէր իր բուն եութիւնէն: Մեր այդ հանդիպումէն երկու ամիս չանցած, Յունուար 19, 2007-ին Հրանդ Տիկք կը նահատակուէր, յանուն իր մտածելակերպին ու գաղափարներուն:

Իմաստալից ու իմացեալ կեանք մը ապրիլ որոշած մարդը, վսեմ առաքելութեան մը լծուած մարդը, համոզումի տեր քաջ մարդը, մէկ խօսքով՝ առաջնորդ մարդը, չ'անսար առօրեայ հոգերու եւ պարտադրանքներու լուծին, սպառնալիքներու եւ նոյնիսկ մահուան տեսիլքին, որոնք կրնան կաշկանդել իր առաքելութիւնը գլուխ հանելու իր ազատութիւնը: Ընդհակառակը, ամէն տեսակի սպառնալիքները կը հանդիսանան պսակադրումը իր դաւանած հաւատամքի ճշմարտացիութեան: Իր համոզումները, գաղափարները, դաւանանքը, այնքա՛ն վսեմ են, որ սակարկութեան առարկայ չեն կրնար ըլլալ, որպէսզի չվնասուի անոնց արժէքն ու վսեմութիւնը: Պարզ մահկանացուն չի՛ կրնար անմիջապէս մտնել անմահի մտքին մէջ եւ

անմահն ալ չի՛ կրնար գիշիլ իր վստմութիւնէն, ինչ ալ ըլլան պարագաները: Ուրեմն պետք է ապաւինիլ ժամանակի թաւալքին, կարենալ մտնելու համար անմահներու մտքին մէջ ու կարենալ լաւագոյնս հասկնալ զանոնք:

Հրանդ Տինք հերոս առաջնորդ մըն էր, որ մտածողութեան նոր դաշտ մը բացաւ մեր առջեւ: Դժբախտաբար, հերոսներու աշխարհիկ կեանքը ընդհանրապէս կ'ունենայ ողբերգական վերջաւորութիւն: Բայց այդ իրականութիւնը երբեք արգելք չըլլար, որ անոնք մինչեւ վերջ շարունակեն իրենց գործունեութիւնը, մեկնած իրենց համոզումէն, որ պատրաստ են նուիրաբերել իրենց կեանքը աւելի վեհ եւ արժեքաւոր նպատակի համար: Որովհետեւ անոնք նաեւ կը հաւատան, որ իրենց զոհաբերութիւնը եւ թողած աւանդը պիտի նպաստէ նոր հերոսներու ծնունդին:

Կրկին բեմ բարձրացաւ տուտուկահար Վարդանեան եւ նուազեց հայկական մեղեդիներ:

Դարձեալ Չումի վրայ մեր հետ կապուեցաւ հեղինակ Յովսէփ Հայրենի, որ յայտնեց թէ Հրանդ Տինքի Արդարութեան եւ Ազատութեան տարեկան ճբանշանը որ Պոլսահայ Միութիւնը կը շնորհէ արժանի գտնուող անձնաւորութեան մը լաւ եւ յարգալիք որոշում մըն է: Ի տարբերութիւն նախկիններուն, սա բառին բուն առումով ձօն կը հանդիսանայ պարզեւատրուողի յիշատակին որովհետեւ ան կեանքէն հեռացած է: Իր կեանքին տարած պայքարին համար եւ երախտագիտութեան դրսեւորում մը յանուն հայ ժողովուրդին, որուն հետ ան ուս-ուսի տուած էր մշտապէս: Վստահ եմ որ իր հոգին ասոր հետ մշտապէս պիտի երջանկանանայ:

Հայրենի կիսեց իր միտքերն ու զգացումները: Ան յայտնեց թէ «Ալի Էրթեմը իր առած յարատեւ քայլերով իրականութիւն դարձուց: Ան՝ քսան տարի եւ ամէն տարի Ապրիլ 24ին այցելութիւն տալով Ծիծեռնակաբերդ՝ յարգանքի տուրք մատուցանելով Յեղասպանութեան զոհերու յիշատակին եւ նուիրատուութիւն ընելով այն թանգարանին, ցայտուն օրինակ մը հանդիսացաւ իր հասարակութեան: Ասիկա ջուր սփռեց նման վերաբերմունք մը տեսնելու ծարաւած սրտերուն: Փաստն էր՝ Լոս Անճելըսէն ստացած նամակը: Անոր գործունեութիւնները չէր սահմանափակուեր Ապրիլ 24ի եւ Յունուար 19ի ոգեկոչումներուն մէջ, այլեւ՝ ան կը պաշտպաներ արդարութեան հրամայականները մինչեւ վերջին աստիճան եւ տեր կը կանգնէր առանց քաշուելու այս ուղղութեամբ տարուող պայքարին: Ալի՛ Հրանդին իրական բարեկամներէն էր: Հրանդ Տինքի անուան շքանշանը իր կենաց օրով շատ պիտի ուրախացներ զինք, կը մաղթենք որ գոնէ իր հոգւոյն ուրախութիւն պատճառէ»:

Ամպիոն մօտեցաւ դարձեալ Տոք. Աւետիքեան եւ ընթերցեց Ալի Էրթեմի կենսագրականը:

Ալի Էրթեմ ծնած է Փետրուար 1, 1950ին, Թուրքիոյ Անգարայի Ծերէֆլի Գոչ Հիսար գաւառի Կեօլլի գիւղը: Մահմետական սիւննի ընտանիքի եօթը զաւակներէն մին ըլլալով: Իր գիւղին մէջ դպրոցի չգոյութեան պատճառով, հայրը նախ զինք ուղարկեց «Գուրանի» դասընթացքներու որպէսզի «գուրան»ը գոց սորվի: Իր պնդումով, իր քրոջ քով դրկուած է դպրոց ուսանելու իր գիւղին առաջին դպրոցականն ըլլալով: Ապա միջնակարգը ուսանած է նախ Անգարա ապա Ծերէֆլի Հիսար: Տասնեւչորս տարեկանէն, միջնակարգէն շրջանաւարտ եղած է: Գացած է Անգարա թէ գործ գտնելու եւ թէ ուսանելու: Ըստ բախտի, Գերմանական գործատեղիի մը գործի ծանուցումը տեսնելով միջնակարգ ավարտած ուսանողներուն համար, անմիջապէս կը դիմէ եւ կ'ընդունուի: Նախ Գերմանիոյ Էսսէն քաղաքը կը յաճախէ իրենց փորձառական դպրոցը, կ'ուսանի որպէս ելեկտրական «թէքնիշըն»: Երեք ու կէս տարի յետոյ կը վկայուի եւ գործի կ'անցնի: Ահա Ալին հոն է որ կը ճանչնայ Թուրքիոյ Պետական ճնշումէն փախուստ տուած եւ Գերմանիա ապաստանած թուրք ձախակողմեան յառաջդիմական մտքով յեղափոխականներուն հետ: Ալի կը մասնակցի անոնց ժողովներուն եւ գործնապէս կ'աշխատի

անոնց հետ: 1980ական տարիներուն, կազմակերպութեան մէջ կարծիքներու տարբերութիւնները պատճառ կը հանդիսանան բաժանումներու: 1981 թուին, արտերկրի «բարթիզան» կազմակերպութենէն կը հեռանայ եւ կը միանայ նոր կազմակերպութեան մը: Այս խումբին մէջ գտնուող Ալի Էրթեմը 1983ին երկրորդ բաժանման առթիւ, փոքր խումբի մը հետ կը շարունակէ իր ճամբան: Այս տարանջատման գործընթացները եւ անոնց մէջ ներառուած կարծիքները բախումներու շատ կարեւոր դեր խաղացին անոր յետագայ որոշումներուն մէջ: Այդ տարիներուն էր որ Ալի Էրթեմ մասնաւորապէս ծանօթացաւ Յայոց Տեղասպանութեան մասին: Ահա իր ձախակողմեան համոզումները, տասնամեակներու ընթացքին ան կարդաց «մարքսիզմի» հիմնական գործերը եւ այնքան իրեն զարգացուց որ ուրիշներուն սկսաւ պատմել Ռուսաստանի, Չինաստանի, Ալպանիոյ եւ Գուպայի յեղափոխական պատմութեան մասին: Նոյնպէս ընթանելով շատ ուշ հասկնալ իրենց նորագոյն պատմութիւնը այսինքն Թուրքիոյ մասին: Ան սկսած է հարցնել եւ քննել թէ ի՞նչ պատահած է Յայ, Ասորի եզիտի ազգերուն որոնք մինչեւ վերջերս կ'ապրէին թուրքիոյ մէջ:

Երբ իր միտքը արտայայտել սկսաւ իր խումբի անդամներուն, կեցուածքն ու գաղափարները զարմացուց զիրենք եւ ան որակուեցաւ իբրեւ կեղծ թուրք մանաւանդ երբ ան Տեղասպանութեան ժխտումը դարձուց իր կեանքի նպատակը:

1998ին, շուրջ քսան հոգիի մասնակցութեամբ տեղի ունեցած ժողովով, պաշտօնապէս հիմնեց Տեղասպանութեան Ընդդիմադիրներու Միութիւնը: Ալի Էրթեմ այն կարծիքն ուներ որ այս միութեան անդամները պետք է որ ըլլային յանցագործ հասարակութեան պատկանող անձերէ կազմուած: Այսինքն՝ թուրք, քիւրտ եւ չերքեզ: Այդպէս ալ եղաւ: Այս միութիւնը իր հիմնադրութեան օրէն սկսեալ ստորագահաւաքի սկսած է թուրք ժողովուրդի բոլոր խաւերէն 1915ի Յայոց Տեղասպանութեան ճանաչման համար որ առաջինն էր թուրքիոյ պատմութեան մէջ: Հաւաքուած ստորագրութիւնները ներկայացուած են թուրքիոյ ազգային մեծ ժողովին թուրքիոյ կողմէ այս ստորագրութիւնները չընդունուեցան եւ ետ վերադարձուեցան: Աւելի ուշ, անոնք միջնորդութեամբ ուղարկուեցան Գերմանիոյ Խորհրդարան՝ պատուիրակութեամբ Տոքթ. Ժիրայր Քոչարեանի, Տոքթ. Թետ Յոֆմէնի եւ Ալի Էրթեմի կողմէ: 2000ի Յունիսին, տասնըվեց տարիներ ետք, Գերմանիոյ Խորհրդարանը ընդունեց Յայոց Տեղասպանութիւնը: 1999 թուականէն սկսեալ, այս միութիւնը ամէն տարի Ապրիլ 24ին պատուիրակութիւն կ'ուղարկէ Յայաստանի յուշահամալիր, ծաղկեպսակ գետնդէլու եւ յարգանքի տուրք մատուցանելու Տեղասպանութեան զոհերու յիշատակին: Այս միութիւնը Ապրիլ 24ը կը համարէ «ՍԳՈՅ ՕՐ»:

2002 թուականին, Յունուար 19ն ալ անելցաւ: Հրանդ Տիկի նահատակութիւնը խոր հետք թողուց Տեղասպանութեան Ընդդիմադիրներու Միութեան անդամներուն մօտ, մեծ զայրոյթ յառաջացնելով:

Ալի Էրթեմ ամուսնացած է Սելայ Էրթեմի հետ եւ ունի երկու դուստրեր: Մահացաւ Փետրուար 12, 2021ին:

Յայտագրին վերջին բաժնով Չումի վրայ մեզ հետ կապուեցաւ Ալի Էրթեմի այրին՝ Սելայ Էրթեմը որուն ուղերձը հակիրճ ձեւով թարգմանեց եւ հայերէն լեզուով ընթերցեց հանդիսավարուի Ռոզա Մատոեանը:

«Պոլսահայ Միութեան յարգելի անդամներ: Յարգանքով եւ կարօտով կ'ողջունեմ բոլորդ Յրանդ Տիկի յիշատակին առջեւ: Երբ լսեցի այն գաղափարը թէ Յրանդ Տիկի իմաստալից պատուոյ նշանը իմ ամուսնոյս պիտի տրուի: Կրնաք երեւակայել թէ ինչպիսի խառն զգացումներ ունեցայ: Որովհետեւ իմ երկրիս մէջ կատարուած Տեղասպանութեան հետեւանքով նշան հատիկներու պէս աշխարհի չորս կողմը տարածուած հայութիւնը մեզ արժանի համարած է Յրանդ Տիկի մրցանակը ստանալու: Այս ամէն ինչէն ետք հայերուն թուրքի մը այսպիսի պատիւ մը շնորհելը շատ մեծ առաքինութիւն է: Մեծապէս զգացուած եւ շնորհակալ եմ»:

«Ես հպարտ եմ իրմով և իր ջանքերով: Այն գրած էր ի յիշատակ Հրանդին: Հրանդը կ'երագեր դրախտի վերածել մեր ապրած դժոխքը: Ան գիտեր թե այս երազանքը կ'իրականանայ միայն այն ժամանակ երբ կարենանք լուսաւորել թրքական հասարակութեան պատմութեան մութ էջերը: Ան՝ 1915 թուականին թուրք կառավարիչներու կողմէ իրականացուած Տեղասպանութիւնն էր որ դժոխքի վերածած էին մեր ապրած դրախտը: Ան դարձաւ Տեղասպանութեան զոհերու ձայնը ովքեր մինչեւ օրս կ'աղաղակեն մարդու իրաւունքներու արդարութեան համար»:

«Ան իր ամբողջ կեանքի ընթացքին քաջալերանքի աղբիւր հանդիսացաւ Թուրքիոյ դէմ տեմոքրատական ուժերու այս գործին համար իր պայքարով և իր սկզբունքային դիրքորոշմամբ: Այդ էր որ անհանգստացուց խաւարի պահակներուն: Հրանդ Տինքը ձգեց իր երազանքը որպէս կտակ անոնց որոնք դեռ կ'ապրին մարդկային արժանապատուութիւնը պաշտպանելու գիտակցութեամբ: Թողեց և քալեց դէպի մահ, ան ինքզինք զոհեց մարդկութեան փրկելու մեր զոհուած մարդկային արժանապատուութիւնը»:

Հրաւիրուեցաւ Միութեան Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Մուրատ Քեօշքեր, Միութեան նախկին ատենապետ՝ Սիմոն Աճրիլաչ ինչպէս նաեւ Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան յանձնելու համար «Հրանդ Տինք Արդարութեան և Ազատութեան» տարեկան ճշմանը, հանգուցեալ Ալի Էրթեմի (յետ մահու):

Ձեռնարկի աւարտին տեղի ունեցաւ խմբային լուսանկարչական պահ, ապա պատշաճ հիւրասիրութիւն, որուն ընթացքին ներկաները իրար հետ ունեցան մտերմիկ զրոյցի պահեր:

MR. VAHE KAZAR
(Istanbul – Turkey 1966 – Los Angeles-USA 2023)

**On behalf of the
Organization of Istanbul Armenians,
we express our deepest condolences
to the family of the deceased.
The following donations were made in
his memory.**

Mr.& Mrs.	Kirkor Dagdevirenel	500.00
Mr.	Arman Urun	300.00
Mr.& Mrs.	Hacik Urun	300.00
Mr.& Mrs.	Nuran Cicekci	250.00
Mr.& Mrs.	Nuran Ishanyan Ohannes	250.00
Mr.& Mrs.	Kurkcuoglu	250.00
Mr.	Vahak Sar	250.00
Mr.	Vahe Dagdevirenel	250.00
Mrs.	Ani Akpulat	200.00
Mr.& Mrs.	Avedis Guluzyan	200.00
Mr.& Mrs.	Avo Sureken	200.00
Mr.& Mrs.	Diran Akpulat	200.00
Mr.	Istepan Cinoglu	200.00

Mr.& Mrs.	Puzant Zorayan Vahram	200.00
Mr.& Mrs.	Ekmekci	200.00
Mrs.	Vilma Urun Ani-Yetkin Berberoglu (Ist.)	150.00 100.00
Mrs.	Ani Koskerian	100.00
Mr.& Mrs.	Aram Bogosyan	100.00
Mr.& Mrs.	Ari Sezgin	100.00
Mr.& Mrs.	Bedros Kaya	100.00
Mr.& Mrs.	Garbis Zorian Goyrun	100.00
Mr.& Mrs.	Cemcemian Kazaros	100.00
Mr.	Kesenci Kirkor	100.00
Mr.& Mrs.	Culhaoglu Kirkor	100.00
Mr.& Mrs.	Islikaplan	100.00
Mr.	Mike Okutan	100.00
Mr.& Mrs.	Murat Uguz	100.00
Ms.	Natali Altinay Nazar O.	100.00
Mr.	Sarafian	100.00
Mr.& Mrs.	Norayr Oz	100.00
Mr.& Mrs.	Raffi Pirichian Satenik	100.00
Mrs.	Agopyan	100.00
Mr.	Sean Demir Setrak	100.00
Mr.& Mrs.	Hamparsun	100.00
Mr.& Mrs.	Simyon Piran	100.00
Mr.	Kevin Ercomlek	50.00

OIA, AGOP SARAFUGLU FUND

Mr.& Mrs.	Edi Sarafoglu	500.00
-----------	---------------	--------

OIA, AGOP KILAVUZ FUND

Mr.& Mrs.	Vace Kilavuz	200.00
-----------	--------------	--------

OIA, BEDROS AKPULAT FUND

	Gayzak	
Mr.& Mrs.	Agopyan	500.00

Mr. Vahe Akpulat 300.00

OIA, RUPEN HALICI FUND

Mr. & Mrs. Hagop Halici 100.00

Mr. & Mrs. Herman Halici 100.00

OIA, HERMAN & TALIN YAYLAOGLU FUND

Mr. Herman
Yaylaoglu 100.00

OIA, ZOHRAB MARUKYAN FUND

Mr. & Mrs. Raffi
Marukian 150.00

Mr. & Mrs. Saro
Marukian 150.00

TOTAL 8,050.00

**Հաճեցեք մեզի տեղեակ պահել եթե մեր կամքէն անկախ որեւէ սխալ կամ վրիպակ տեսնեք
յուղարկաւորութիւններու նուիրատուութեանց էջերուն վրայ:
Յունուար 31 Էն ետք ստացուած նուիրատուութիւնները պիտի հրատարակուին յաջորդ ամսուան լրատուին մէջ:**

*Please let us know if you see any errors, misprints, omissions done by mistake on the funeral donations pages.
Donations received after January 31st will be published in the next issue of the monthly newsletter.*

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

- Ընտանեկան գիշեր, «ՄԻԶԻՆՔԻ ՃԱՇ» ԵՆ Զարդասեղի տուչութիւն՝ Միութեան վաստակաւոր անդամ նախկին ատենապետ՝
- Տոքթ. ԱՐԹՕ ԷՐՍԱՆ ԽԱԶԵՐԵԱՆԻ Երեքշաբթի, Փետրուար 28, 2023 Երեկոյեան ժամը 7:30 Միութեան Կեդրոնը:
- Գիշեր մը մենակատար՝ ՀԱՅԿՕ ՊԱՐՏԱՏԻ հետ Երկուշաբթի՝ Մարտ 13, 2023 Միութեան Կեդրոնը:

UPCOMING EVENTS

- Family night (MICHINK DINNER) on Tuesday, February 28th, 2023 at OIA center and pin awarding ceremony to Dr. ARTO ERSAN HATCHERIAN long time member and former OIA President.
- A night with HAYKO BAGDAD (one man show), on Monday, March 13th, 2023 at OIA center.

Յարգելի անդամ/բարեկամ

Եթէ կը փախաքիք տեղեակ մնալ Պոլսահայ Միութեան ձեռնարկներէն եւ գործունէութիւններէն, հաճեցեք այցելել Միութեան կայքէջը

www.oia.net

Dear OIA member/friend

If you would like to stay informed of OIA events and activities please visit OIA website

www.oia.net